

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1918 kl. 3 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 13, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av möjlighet att upptaga lån mot säkerhet av inteckning i kreatursbesättning och inventarier.

Uti ovanberörda inom andra kammaren väckta motion, nr 284, hava herrar Vennerström och Werner hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse anhålla, det Kungl. Maj:t ville ofördröjligen igångsätta en utredning angående möjlighet åt jordbrukare att upptaga lån mot säkerhet av inteckning i kreatursbesättning och inventarier.

Beträffande motiveringen för det framställda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Innan utskottet går att fatta ståndpunkt till motionen, har utskottet ansett lämpligt erinra om åtskilliga andra ärenden rörande jordbrukskrediten och i samband därmed stående frågor, som varit föremål för behandling av innevarande riksdag.

I motion II:153 hava herr Lindman m. fl. hemställt om en allsidig utredning angående åtgärder för bildandet av kreditinrättningar med ändamål att lämna jordbruksnäringen fasta lån utöver de lån, som kunna erhållas hos hypoteksföreningarna. I motiveringen redogöres för de åtgärder, som i ifrågavarande hänseende företagits i Danmark, där kreditföreningarna utlämna lån mot säkerhet även i jordbruksinventarier. Därvid anföres bland annat följande: »Lån medgivas intill $\frac{3}{4}$ av det belopp, vartill den pantsatta egendomen med tillbehör vid särskild värdering uppskattas. För lånen pantsätts nämligen ej blott den fasta egen-

I samband med motionen stående ärenden vid innevarande riksdag.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 13 saml. 5 avd. 13 häft. (Nr 13.)

domen, utan även de för egendomens brukande avsedda yttre inventarierna. Kreditens storlek blir alltså i viss mån beroende på värdet av kreatursbesättning och övriga inventarier. Särskilda kontrollåtgärder måste därför vidtagas för att hindra, att säkerheten försämras. Tillsynen härå utövas av särskilt utsedda kontrollörer och skall verkställas en à två gånger om året. Medlemmarna upptagas i olika serier och ansvara solidariskt med den pantsatta egendomens lånevärde efter lånens ursprungliga storlek för alla av serien ingånga förpliktelser, d. v. s. för de mot serien svarande obligationerna».

Ifrågavarande samt en del andra motioner i samma ämne äro jämte Kungl. Maj:ts proposition, nr 415, angående vidare ändringar i gällande bestämmelser om understöd av statsmedel åt föreningar för beredande av driftkredit åt idkare av mindre jordbruk föremål för behandling av sammansatta banko- och jordbruksutskottet.

Vidare har riksdagen med anledning av väckta motioner samt förslag från jordbruksutskottet dels fattat beslut om ändrade bestämmelser för egnahemslån dels ock anhållit om ytterligare utredning angående ändrade villkor och bestämmelser för egnahemslånerörelsen.

Härjämte har andra kammaren på hemställen av dess fjärde tillfälliga utskott för sin del beslutat hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida icke nya och förändrade bestämmelser böra utfärdas för den av staten understödda egnahemsrörelsen. I utskottets motivering har särskilt framhållits, att utredningen bör omfatta även hithörande låneförhållanden.

Slutligen får utskottet erinra om en i motionens motivering berörd, av herr Vennerström m. fl. väckt motion nr 218 om anslag till anordnande å statens mark av självständiga småbrukshemman med längre tids tryggad besittningsrätt, vilken motion blivit av riksdagen avslagen under hänvisning till att ämnet vore föremål för utredning av särskilda sakkunniga, den s. k. kronolägenhetskommissionen.

*Utskottets
yttrande.*

Till en början får utskottet påpeka, att då nyssnämnda motion nr 218, som enligt motiveringen ligger till grund för den nu förevarande motionen, blivit avslagen, en av de utav motionären angivna förutsättningarna för sistnämnda motion bortfallit. Utskottet anser sig ändock böra något beröra det i motionen väckta spörsmålet.

Utskottet får då framhålla, att för det in-teckning i kreatursbesättning och jordbruksinventarier skall få någon praktisk betydelse erfordras icke blott sådana lagbestämmelser, att anordningen får en juridisk lösning, utan därjämte torde det vara nödvändigt att sörja för tillkomsten

av särskilda kreditinrättningar, som meddela lån mot sådan säkerhet. Motionärerna hava icke närmare ingått på frågan härom, utan torde det hava varit deras mening, att den begärda utredningen skulle omfatta även detta spörsmål. Vid en sådan utredning bör naturligen klargöras, vilken ställning den nu föreslagna jordbrukskrediten bör intaga till de redan befintliga jordbrukskreditkassorna. Vid sådant förhållande synes det utskottet, som om vid den utredning, som begärts genom herr Lindmans med fleres ovanberörda motion, skulle, därest en sådan utredning kommer till stånd, utan vidare tagas under omprövning ifrågavarande spörsmål, vilket ju finnes berört i denna motionens motivering. Skulle sådan utredning icke av riksdagen befinnas erforderlig, synes det utskottet, som den nu föreslagna inteckningsformen, därest densamma kan befinnas vara av större betydelse, kan framkomma i samband med den av andra kammaren begärda utredningen beträffande den statsunderstödda egnahemsrörelsen eller genom kronolägenhetskommisionen. Utskottet, som har den uppfattningen att detta slags inteckning bör ses i samband med andra åtgärder i avseende på jordbrukskrediten, kan för sin del icke anse lämpligt, att riksdagen särskilt uttalar sig för utredning angående detta slags inteckning, som endast är att betrakta som en detalj av närliggande mera omfattande spörsmål.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 31 maj 1918.

På utskottets vägnar:

ALEX. THORE.

Närvarande: herrar *Thore*, *Hagman* i Stockholm, *Danielsson*, *Olsson* i Kollungeröd, *Ljungberg*, *Carlström*, *Nilsson* i Vibberbo, *Andersson* i Prästbol, *Ericson* i Obergå och *Lövgren* i Nyborg.
